

ДИНАМІКА І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗМІЩЕННЯ ОВДП НА ПЕРВИННОМУ РИНКУ УКРАЇНИ В 2018 РОЦІ

Облігації внутрішніх державних позик України - державні цінні папери, що розміщуються виключно на внутрішньому фондовому ринку і підтверджують зобов'язання України щодо відшкодування пред'явникам цих облігацій їх номінальної вартості з виплатою доходу відповідно до умов розміщення облігацій. Номінальна вартість облігацій внутрішніх державних позик України може бути визначена в іноземній валюті. [1]

Міністерство фінансів України за терміном обігу визначає облігації: короткострокові – до одного року, середньострокові – від одного до п'яти років та довгострокові – понад п'ять років. [2]

Станом на 31.12.2018, обсяг ОВДП в обігу становить 758,8 млрд. грн. (або 27,4 млрд. дол. США), що становить 34,99% загальної суми державного та гарантованого державою боргу. В структурі ОВДП за терміном обігу є переважно довгострокові облігації - 69,7%, при частці середньострокових та короткострокових - 23,5% та 6,8% відповідно.

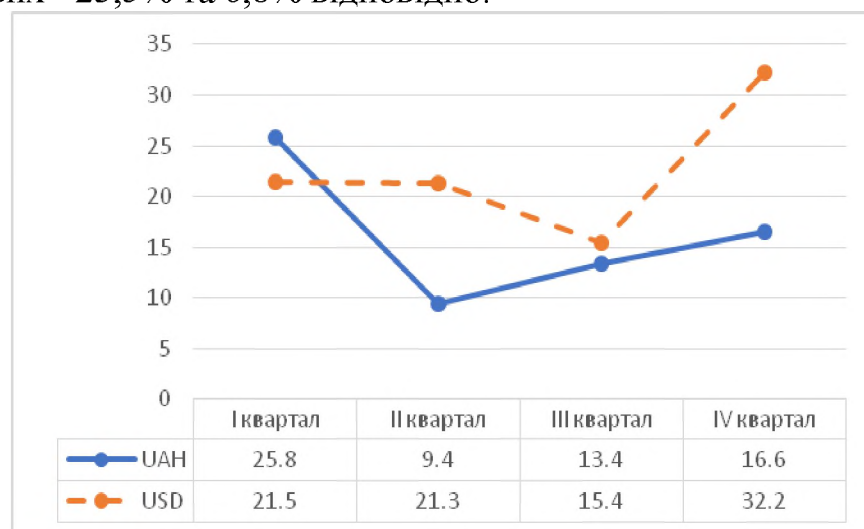

Рис. 1. Розмір запозичень (поквартально) у розрізі валют, млрд. грн.

За результатами розміщення облігацій внутрішньої державної позики в 2018 році, до державного бюджету було залучено близько 167,7 млрд. грн. В той же час, номінальний розмір боргу збільшився на 171,5 млрд. грн. Фактичне співвідношення залучених коштів до номіналу становить 97,8%. Даний факт свідчить про відносно низький рівень використання дисконтних облігацій та облігацій з глибоким дисконтом з метою реструктуризації купонних платежів на пізніші періоди. Більша частина запозичень була в облігаціях, номінованих в дол. США – 53%, при частці в гривнях – 38% та євро – 9%. Пікові розміри запозичень припали на I та IV квартал, в основному за рахунок гривневих ОВДП в I кварталі, та доларових в IV кварталі (Рис. 1). Особливо важливим є останній квартал 2018 року.

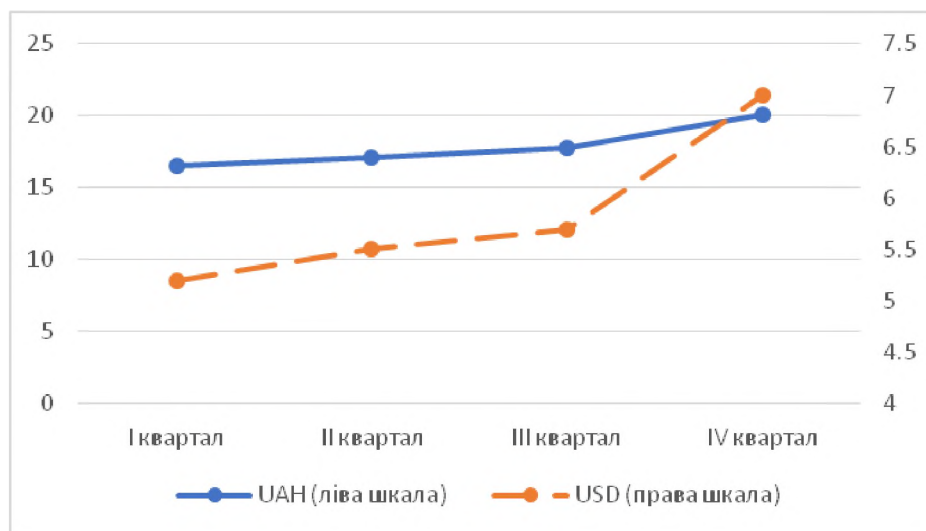

Рис. 2. Динаміка дохідності ОВДП (поквартально), %

Якщо середньорічний термін обігу гривневих ОВДП становив 212 днів, а доларових 342 дні, то в останньому кварталі – 95 та 268 днів відповідно. Дана тенденція на збільшення частки короткострокових запозичень розпочалась ще в другому кварталі й особливо виразилась в останньому. За рахунок короткостроковості ОВДП в 2018, 34% було погашено того ж року. Також, четвертий квартал охарактеризувався значним зростанням дохідності ОВДП. Так, гривневі ОВДП розміщувались зі встановленою дохідністю 17,8% в III кварталі та зросли до 20,1% в IV кварталі, а доларові – з 5,7% до 7% (Рис. 2.). Дана динаміка дозволяє припустити, що зниження терміну обігу та підвищення дохідності дозволила збільшити розмір запозичень в останньому кварталі.

Підсумовуючи, номінальний розмір державного боргу в 2018 році за рахунок ОВДП збільшився на 114,4 млрд. грн., що за попередніми оцінками становить близько 3% ВВП. Таким чином, суттєвого збільшення державного боргу за рахунок даного інструменту не відбулось. Тим не менше, потенційні загрози та ризики можуть існувати внаслідок зменшення терміну запозичень та підвищення дохідності бондів, що може збільшити витрати бюджету на обслуговування боргу. Дані тренди потребують подальшого та більш детального дослідження в майбутні періоди. Зокрема, чи буде Міністерство фінансів продовжувати політику короткострокових запозичень та підвищення рівня дохідності для підтримання поточного рівня попиту на ОВДП.

Список використаних джерел

1. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23 лютого 2006 р. №3480-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 31. – Ст.1126.
2. Про випуски облігацій внутрішніх державних послуг: Постанова КМУ від 31 січня 2001р. №80 // Офіційний вісник України. – 2001. - №5. – Ст.58
3. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.minfin.gov.ua/>.
4. Лук'яненко, І., Віт, Д. (2017). Системний аналіз формування державної політики в умовах макроекономічної дестабілізації.